

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

IX. Clemens quoque Romanus docet Episcopos eligi ab Episcopis, sed gratos & acceptos debere illos esse fidelibus. Emendatur versio Junij Patricij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

& fortuna hominum committerentur & capita. In Christianorum ergo electionibus Episcopi promovendum per literas populo proponebant, aliquando in antecessum, ut factum in ordinatione Sabini, vel integram rem Concilio futuro reservabant, quando ad civitatem, cui præficiendus erat sacerdos, Episcopi accedebant. Tunc vel ipsi aliquem proponebant, vel à clero & plebe propositum, susceptis publicè testimoniis assistentis populi, electionem perficiebant. Propterea cum plebis testimonio maximè niteretur electionum gerendarum ratio, Cyprianus eam hortans ut à peccatore præposito suo discedat, nec sibi blandiatur quasi immunis à contagione delicti esse possit cum sacerdote peccatore communicans, addit: *Cum ipsa maximè habeat potestatem vel eligendi dignos sacerdotes, vel indignos recusandi: quia scilicet illius testimonio stant præcipuè vel cadunt præponendi.*

VII. Præter veteris testamenti auctoritatem Cyprianus quoque loca duo Actuum adducit, ut probet plebis de testimonio ferendo potestatem, non autem jus æquum cum Episcopis, in agendis electionibus, ut quidam verba Cypriani detorqueant: *Quod postea secundum divina magisteria observatur in Actis Apostolorum, quando de ordinando in locum Iudæ Episcopo Petrus ad plebem loquitur. Surrexit, inquit, Petrus in medio dicenium. fuit autem turba in uno. Nec hoc in Episcoporum tantum & Sacerdotum sed & in Diaconorum ordinationibus observasse Apostolos animadvertimus, de quo & ipso in Actis eorum scriptum est: Et convocaverunt, inquit, illi duodecim totam plebem discipulorum, & dixerunt eis. Quod utique idcirco tam diligenter & cautè convocata tota plebe gerebatur, ne quis ad aliud ministerium vel ad sacerdotalem locum indignus obreperet.* Non est hic uberius disputatio instituenda de locis istis, ex quibus Novatores electionum jura plebi vindicare solent; cum ex Cypriani verbis, quibus illi maximè nituntur, manifestè constet plebem ab Apostolis, qui Ecclesiæ rectores erant, ad hoc convocatam ut eorum testimonio de præficiendorum meritis fides fieri posset. Ceterum ipsa rerum summa penes Apostolos erat. In primo quippe exemplo Petrus pro jure suo substituendum aliquem Iudæ edicit. Nec dubium quin ipse cum Apostolis duos illos constituerit, ut per sortes Dei voluntas de altero eligendo exploraretur. Ex mandato Apostolorum fideles inquirunt quinam essent apti ministerio: *Ἐπισκέψατε οὖν, ἀδελφοί, ἀνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους: Considerate, fratres, viros qui testimonium habeant eorum quibuscum vixere. Qua ratione*

etiam Paulus Timotheum, licet sibi valde notum, Evangelistæ munere ornavit post testimonia eorum quibuscum vixerat Lystris & Iconij: *ὅς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐκείνων ἁγίων & ἰσθίων ἀδελφῶν.* AA. 11.

VIII. Eadem fuerat mens Origenis homilia sexta in Leviticum: *Licet Dominus de constituendo Pontifice præcepisset, & Dominus elegisset, tamen convocatur & Synagoga. Requiritur enim in ordinando sacerdote & presentia populi; ut sciant omnes & certi sint quia qui præstantior est ex omni populo, qui doctior, qui sanctior, qui in omni virtute eminentior, ille eligitur ad sacerdotium; & hoc adstante populo, ne qua postmodum retractatio cupiam, ne quis scrupulus resideret. Hoc est autem quod & Apostolus præcepit in ordinatione sacerdotis: Oportet autem illum & testimonium habere bonum ab his qui foris sunt. Patet itaque ex Origene populi præsentiam adhiberi ut sciat unusquisque omnia rectè atque ordine geri, & testimonium ferre possit de conversatione ejus de quo agitur. Ad quod probandum adducit locum Pauli in 1. Timoth. c. 3. ubi qui foris sunt significant eos qui non erant in Ecclesia. Argumentum ducitur à minori; ut notatur etiam in scholiis ex Chrysostomo: *Si enim ex iis qui foris sunt, quanto magis à fratribus: εἰ γὰρ ὑπὸ τῶν ἑξωθεν, πολλῶ μᾶλλον ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν.**

IX. Origenem Cyprianumque præmissi, quoniam rerum gerendarum ordinem præfaciunt, & vicem commentarij præstare possunt illustri Clementis Romani loco petito ex genuina ejus epistola, à veteribus tantopere commendata, quam Iunius Patricius ex codice MS. publicavit. Docet ille constitutum ab Apostolis, ad prævertendas quæ de episcopatu obtinendo exorturas prævidebant dissensiones, ut Episcopi in demortuorum locum ab ipsis Apostolis vel postea à claris & celebribus viris substituantur, gratum sibi hoc esse restante universa Ecclesia. Iudicio itaque & delectu eorum qui principem in Ecclesia locum tenent, id est, Episcoporum, dantur Ecclesiis Episcopi, ex Apostolorum instituto, sed qui sint grati & accepti fidelibus. Alioqui ni præcipua & summa esset in his delectibus Episcoporum auctoritas, discordiis in Episcopo eligendo Ecclesia quateretur adversus Apostolorum propositum. Hæc sunt Clementis verba: *οἱ ἀπίστολοι ἡμεῖς ἔγραψαν διὰ τοῦ κλεινοῦ ἡμεῖς Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν οὐδὲν ἄλλο ἢ ἠπιστοπῆς. διὰ ταῦτα οὐκ αἰτίας, παρρησιασιν εὐληφότες τελείαν, κατέστησαν τοὺς παρρησιασιν, & μετὰ τὸ ἠπιστομῶν δεδωχασιν, ὅπως ἐκαστος μιθῶσιν, διαδέξονται ἑταίροι δεδωχασιν ἀδελφῶν πᾶσι λήθη ῥῆσαν αὐτῶν &c. Καταστάσεις οὐ*

Επειτα, ἡ μετὰ τὸ εἶπερ ἡγορημαὶ αὐτῶν, συνέδοκον ἡ συνέδοκον ἡ συνέδοκον. Apostoli nostri per Iesum Christum Dominum nostrum cognoverunt contentionem de nomine episcopatus futuram. Propter hanc itaque causam perfecta presentia predicti, constituerunt predictos (Episcopos nimirum) & deinceps formam dederunt ut iis defunctis probati alij viri in eorum ministerium succederent &c. ab illis vel deinceps ab alijs viris celeberrimis constituti, universa Ecclesia sibi gratum esse testante.

X. Penes Episcopos arbitrium electionum stetit quodam docet quod Origenis tempestate Hierosolymis accidit. Etenim cum Narcissus Hierosolymorum Episcopus se in locum desertum subduxisset, neminique compertum esset quod se recepisset, visum est his qui finitimis Ecclesijs praeerant ut alterum Episcopum crearent, qui Dius vocabatur: ὁ δὲ τῶν τοῦ ἁγίου ὁμολογῶν ἡγορηματων, ἐφ' ἑτέρου μετὰ τὸν ἐπισκόπου χειροτονίας, Διὸς ἰούτου ὄνομα ἦν. apud Eusebium lib. vi. cap. xix.

CAPVT III.

Synopsis.

I. Canon quartus Nicænis χρονοῦ τοῦ ἐπισκοπῶν τριβὴν Μετροπολιτάνου ἑνὴν αὐτῶν ἐπισκοπῶν ἐπινοῶν. Zonaras & Balsamo existimant eo canone in Episcopos translatum esse jus electionis quod antea populis compete-
bat. De sola autem manuum impositione heic agi scripsit Franciscus Florens.

II. Auctoris sententia est, heic agi de utraque actione eligendi & consecrandi, & utramque heic & alibi χρονοῦ τοῦ ἐπισκοπῶν vocabulo significari.

III. Post mortem Episcopi, Metropolitani & Episcopi provinciales ad sedem vacantem accedebant, ibique in synodo electionem & ordinationem celebrabant. Probat ex Concilio Antiocheno & Laodicensi.

IV. Jus itaque Episcoporum canone firmatum est, quod pertinet ad populum, consuetudini relictum. Quid iudicij vocabulo intelligat canon Laodicenus.

V. In synodo ad celebrandam ordinationem coacta adesse debebant omnes Episcopi provincia, vel saltem tres, ceteri enim consensum suum scripto dabant.

VI. Synodus illa habebatur in civitate sedis vacantis, ne clerus & populus civitatis arcerentur a communione electionis.

I. **V**SUS ille in Ecclesia jamdiu receptus, à synodo Nicæna sancitus est canone quarto, quo Episcopi χειροτονία Μετροπολιτάνου ἑνὴν αὐτῶν ἐπισκοπῶν ἐπινοῶν committitur. Ambigua vocis hujus Græcæ significatio Zonaram & Balsamonem induxit ut eam de electione hinc interpretarentur, & scriberent electionum jura, quæ olim populis commissa erant, in Episcopos hoc canone transcripta fuisset. De sola autem impositione manuum hinc agi scripsit Ante-

cessor eruditissimus Franciscus Florens ad Tit. vi. de electione, ex Dionysij interpretatione, qui χειροτονία hinc vertit ordinationem: Episcopum convenit maximè quidem ab omnibus qui sunt in provincia Episcopis ordinari. Si autem hoc difficile fuerit, aut propter instantem necessitatem, aut propter itineris longitudinem, tribus tamen in idipsum omnimodis convenientibus, & absentibus quoque pari modo decernentibus, & per scripta consentientibus, tunc ordinatio celebretur. Firmitas autem eorum quæ geruntur per unamquamque provinciam Metropolitano tribuatur Episcopo.

II. Nos verò certum existimamus hinc agi de utraque actione eligendi & consecrandi, quæ χειροτονία sive ordinationis nomine hinc & passim significatur: qui duo actus olim inter se cohærebant, ut monui supra. Alioqui si de sola manuum impositione ageretur, cur tam anxie decerneretur de synodo habenda, de illius judicio, de contentione inter Episcopos, de plurium sententia sequenda?

III. Porro ad vacantem Ecclesiam ordinandam synodus provinciarum veteri instituto cogebatur à Metropolitano in sede vacante celebranda, quæ præficiendum eligebat clero civitatis & plebe præsentem atque consentiente, electumque consecrabat. Neque enim primis illis seculis cleri vel populi postulatio jus aliquod dabat, sed ejus tantum ratio habebatur ab Episcopis, nisi ipsorum judicio alius idoneior præferendus esset: de quo, quemadmodum & de propositis à plebe, Metropolitani cum synodo sua provinciali judicabat. Synodum vocavi hunc Episcoporum conventum, juxta canonem xix. synodi Antiochenæ, qui canonem Nicænum designat & interpretatur: Episcopus præter sententiam Metropolitani nullo modo ordinetur. Mox: Et ita sub plurimorum vel præsentia vel decreto ordinatio celebretur. Omnium enim, si fieri posset, vel saltem plurium Episcoporum præsentiam desiderabat.

Idem ordo constituitur etiam canone XIII. Laodicensi: *VI* Episcopi, judicio Metropolitani & eorum Episcoporum qui circumcirca sunt, provehantur ad ecclesiasticam potestatem, ij videlicet qui plurimo tempore probantur tam verbo fidei quam recte conversationis exemplo. Hunc canonem de electionibus disertè interpretatur Martinus Bracarenfis, & ex eo Hincmarus.

IV. Ex quibus canonibus apertè conficitur Episcoporum promotionem judicio synodi plenissimè permissam. Et ne consultatio quæ cum clero & plebe habenda est, auctoritate canonis fulta, contumaces redde-

* sic videnda non sunt, ut fecit Iunius, descriptas officiorum vicis reliquerunt.